

ILÉ ÌWÒSÀN GILLETTE

(bí àwọn tí ó kojá níbè ẹ̀ se rí i)

“Ìlé ìwòsàn n wo àwọn aláìsàn sà. Àwùjọ̀ itọ́jú n gbé àwọn ènìyàn ró.”

I. Ilé Ìwòsàn

Mo rántí bí iyá mi ẹ̀ máa n sọ pé, ní àwọn ọdún 1960, nígbà tí ó fẹ́ bí mi, ilé ìwòsàn aláḁàáni kò pọ̀, ilé ìwòsàn ìjọba sì wà fún àwọn aláìsàn; nítorí náà ó yan ibi tí ó dára jù lọ tí ó lè rí láti bí mi: ilé tirẹ̀, lórí ibùsùn tirẹ̀.

Ní kété tí wọn bí mi, obìnrin kan wà níbè, ẹ̀ni tí wọn n pè ní agbẹ̀bí, ó sì sọ fún iyá mi pé mo jáde dáadára — àti pé, bí iyá mi kò bá fẹ́ mi, ọ̀n yóò gbé mi lọ sí ilé rẹ̀.

Iyá mi fi ojú kan lù ú. Ẹ̀gbọ̀n bóyá agbẹ̀bí náà kò mò pé èmi kò ní jẹ́ ti obìnrin kan ọ̀so láé, bí kò ẹ̀ ti gbogbo obìnrin tí èmi yóò pàdé; ogún ọdún léyìn náà mo lọ sí ilé rẹ̀. Ọ̀kúnrin tí ó n mú ọ̀rọ̀ rẹ̀ ẹ̀ ni mí. Èmi kò lè já a kulẹ̀.

Ìbẹ̀rẹ̀ yìi kì í ẹ̀ fẹ́ lítírẹ̀sọ̀, kì í sì í ẹ̀ àwàḁà. Ohun kan ọ̀so ló túmọ̀ sí: ilé ìwòsàn aláḁàáni, gégé bí ibi kan, jẹ́ tuntun. Kò ti ọ̀ḁò àwọn ará Íjìbítì wá bá wa, tàbí láti ọ̀ḁò àwọn ará Ásíríà tàbí àwọn ará Bábílóni. Ọ̀mọ̀ ètò ìlera kan lásán ni, tí ó ti sọ àìsàn di ọ̀wò, tí ó sì ti sọ oògùn rẹ̀ di àmì-ọ̀jà.

Kò wá ọ̀nà rí láti rọ̀pò àwọn ilé ìwòsàn ìjọba, tí ó sì jẹ́ ilé-ìṣẹ́ ìjọba tí ó fẹ́sẹ̀ múlẹ̀; síbẹ̀ ó ti máa n mú kí aláìsàn gbàgbọ̀ nígbà gbogbo pé, bí ó bá sanwó, ọ̀n lè rí púpọ̀ sí — èyí tí ó dára jù lọ.

Àwọn ibi kan n ẹ̀ ṣẹ́ kan. Àwọn mìíràn n di àn`fààní.

Ojọ̀ tí a sí ilé ìwòsàn náà ní ilú mi ni: àkókó irú rẹ̀ tí ó lè pèsè àkójọ̀ kíkún, tí ó lè bo gbogbo ìṣẹ̀gùn, ó kéré tán èyí tí ó jẹ́ ipilẹ̀ — ìṣẹ̀gùn àwọn ènìyàn lásán, ká sọ ọ̀ bẹ̀.

A yan olórí oníṣẹ̀gùn mẹtá, àwọn tí yóò kó ìgbékalẹ̀ ìṣẹ̀gùn náà. Léyìn tí wọn ẹ̀ ifọ̀rọ̀wánilẹ̀nuwò láti gba àwọn dókítà síṣẹ́, wọn ti ara wọn mó inú yàrá kan láti

pàṣípààrò èrò lórí bí wọn yóò ẹ yàn wọn.

Ohun tí ó tẹ̀lẹ̀ e ni mo rọ̀yìn, kì í ẹ bí òtítọ́, bí kò ẹ bí ìtàn òkùnkùn — ẹgbẹ̀ àwọn ọ̀rẹ̀ mi tí wọn jẹ̀ dókítà, tí wọn ẹ̀ẹ̀ẹ̀ fẹ̀yìn tí nínú ètò ìlera Ítálì, ló sọ ọ́ fún mi; wọn máa ń sọ ọ́ fún àwà tí a wà nínú iṣẹ́ títà láti pa wá lẹ̀rìn-ín, àti láti jẹ́ kí a mò pé àwọn náà ní ìtàn tiwọn.

Ìtàn kan tí èmi fúnra mi kà sí ìtàn àgbàlá, ọ̀kan lára àwọn àwàdà kíkorò tí àwọn dókítà fúnra wọn máa ń lò láti sọ̀rọ̀ nípa àwọn dókítà mìíràn — ìran àjẹ̀jì àti ìran ọ̀tọ́, tí èmi kò ní fi itọ́jú ológbò mi pàápàá lé lẹ̀wọ̀ mọ́.

Mo kọ ọ́ sílẹ̀, kì í ẹ bí ìdájọ́, bí kò ẹ bí àwòrán bí àinígbẹ̀kẹ̀lé tí àwọn ènìyàn lásán ti kó jọ ti pọ̀ tó sí iṣẹ̀gùn kan tí wọn kò rò pé ó jẹ́ tiwọn mọ́.

Báyí ni wọn ẹ sọ ọ́. Èni tí ó dàgbà jù lọ nínú àwọn mètẹ̀tẹ̀ta — ọ̀kùnrin kan tí ó ti ẹ̀ẹ̀ lábẹ̀ ìjọba àtijọ́ pẹ̀lú — sọ pé oun yóò sàlàyé bí a ẹ lè yan àwọn dókítà tuntun, nípasẹ̀ ohun tí ó pè ní ọ̀fin nọ́nbà mẹ́ta.

Bí o bá rí dókítà kan tí ó lóye nn`kan púpọ̀, rán an lọ sí iṣẹ̀gùn gbogbogbòò: níbẹ̀, pẹ̀lú ìrírí, oun fúnra rẹ̀ yóò dàhùn ọ̀pọ̀ jù lọ nínú àwọn ibéèrè.

Bí o bá rí àwọn tí ó wà ní àárín, tí wọn moṣẹ́ sùgbọ́n tí wọn kò yorí ọ́lá, fi wọn sí yàrá iṣẹ́ abẹ̀: bẹ̀ẹ̀ ni, nígbà tí wọn bá ẹ́ ara, wọn yóò rí ohun tí wọn bá, wọn yóò sì kó bí a ẹ ń tún un ẹ.

Àti àwọn tí ó lóye diẹ̀, tàbí tí wọn dé pẹ̀lú itilẹ̀yìn àwọn ẹgbẹ̀ olóṣẹ̀lú àti àkójọ àwọn tí ń wá iṣẹ́, fún wọn ní àwọn iṣẹ́ tí — bí àwàdà ìkà náà ti lọ — a ti fi ẹ̀dá sílẹ̀ láti ẹ fẹ̀rẹ̀ gbogbo iṣẹ́ náà ní ipò wọn.

Èdà àgbàlá ni iyen, dájúdájú. Gẹ́gẹ́ bí gbogbo ìtàn àgbàlá, ó sọ̀rọ́ diẹ̀ nípa àwọn dókítà ju nípa àwọn tí ń sọ ọ́ lọ: nípa bí ìgbàgbọ́ tí ó kù fún wọn ti kéré tó.

Bẹ̀ẹ̀ ni a ẹ bí ilé iwòsàn náà. Àwọn aláìsàn ló ẹ ìrírí rẹ̀ tòótọ́; àwọn aláàyè nìkan ló sì sọ̀rọ́ rẹ̀ — àwọn tí oríire bá, kì í ẹ àwọn tí àgbákò kàn. Nígbà tí ohun gbogbo sì yí padà sí búburú, ilé iwòsàn ti Àríwá — ti orílẹ̀-èdè èyíkéyí — dúró fún apá tí ó dára jù: nítorí Àríwá ti máa ń rán ènìyàn létí ọ̀rọ̀ àti ilé-iṣẹ́ nígbà gbogbo, níbẹ̀ sì ni sísan owó fún itọ́jú ń mú kí ó dàbí ẹni pé ó dára jù.

Léyìn náà a ti àwọn ilé àwọn wèrè ọ̀daràn pa, a sì bí àwọn ilé iwòsàn ọ̀pọ̀lọ — tí a yí padà léyìn náà sí àwọn àìsàn iṣan ọ̀pọ̀lọ. Kì í ẹ̀se àwọn tí a ti fí iwé ẹ̀rí sọ pé wọn jẹ wèrè nìkan ni a n tọ́jú mó, bí kò ẹ̀se àwọn àìsàn mǹràn pẹ̀lú.

II. Àsọkágba

Ilé iwòsàn jẹ ilé kan. Àwùjọ itọ́jú jù bẹ̀ẹ̀ lọ.

III. Ojú-iwé Òn`kòwé

Enikéni kò pàṣe iṣe yí.

A kò tà á.

A kò ẹ̀se é fún èrè ọ̀wò.

A kọ ọ látí jẹ́rìí sí iye ìmúpadàbòsípò, sí iyì ọ̀mọ̀nìyàn, àti sí ìbáṣepọ̀ láàárín àwọn ènìyàn.

Owó kan ṣoṣo tí a béèrè ni dọ̀là kan fún àmì — kì í ẹ̀se bí ìsanwó fún iṣe náà, bí kò ẹ̀se bí ẹ̀rí ifaramọ̀ àjọni sí àṣà itọ́jú, ìrètí, àti ojúṣe.

Ferdinando